

DANTZA GOI MAILAKO ARTE IRAKASKUNTZETAKO GRADU TITULUA
KOREOGRAFIA ETA INTERPRETAZIOA
TÍTULO DE GRADO EN ENSEÑANZAS ARTÍSTICAS SUPERIORES DE DANZA
COREOGRAFÍA E INTERPRETACIÓN
IRAKASKUNTZA GIDA / GUÍA DOCENTE
2026 - 2027
DANTZAREN HISTORIA II / HISTORIA DE LA DANZA II

1. . Identifikatzaileak

MATERIA: dantzaren historia eta giza zientziak

KREDITUAK: 3 ECTS

IRAKASgai MOTA: derrigorrezkoa

MAILA: 2

ORDU KOPURUA GUZTIRA: 90

ORDU PRESENTZIALAK: 48

ORDU OSAGARRIAK: 42

IRAKASGAIA EMATEKO ALDIA: urtekoa

IRAKASKUNTZA HIZKUNTZAK: euskara / gaztelera

2. Irakasleak

Izen eta abizenak	Helbide elektronikoa
Montse Royo Climent	mroyo@dantzerti.eus

3. Ikasgaiaren deskribapena

(EHAAREN arabera, 22/2016 DEKRETUA, otsailaren 16koa, zeinen bidez ezartzen baitira koreografia eta interpretazioa espezialitateko dantzako goi-mailako arte irakaskuntzak eta Euskal Autonomia Erkidegorako ikasketa-plana).

Korrante estetiko berriak Europa Iraultzailean. Dantza neoklasikoa. J. Dauberval, Ch. Le Pic y Ch. L. Didelot. Salvatore Viganoren koreodrama. Estetika erromantikoa: *Le style de l'âme*. Eskola frantsesaren hegemonia. Interpretate, koreografo, kodetzaile eta lan nagusiak. Ballet erromantikoari harrera Danimarkan, Errusian eta Espainian. Eskola inperial errusiarra. M. Petipa eta L. Ivanov. Klasizismoa dantzan. Dantza modernoaren jatorria. Ballets russes, Diaghilev-ena. Abangoardiak eta dantza. *Ausdrucks Tanz* alemaniarra. *Modern dance*-en jatorriak eta eboluzioa. Ballet klasikoaren eboluzioa Estatu Batuetan, Europan eta lehengo SESB-en (Sobietar Errepublikak Sozialisten Batasuna). Interpretate eta koreografo nagusiak. Diskurtso

postmodernista. Dantza-antzerkia Europan. Dantza berria: Ingalaterra, Holanda eta Belgika. Dantzari aplikatutako teknologia berriak: kontzeptualetik diziplinartekora. XXI. mendeko teknika eta estilo ugari.

4. Konpetentziak

Graduko Konpetentzia Orokorrak	
G7	Gai izatea testuinguru kultural ezberdinetan, dantzaren garapen eta eboluzio historikoa, soziala eta artistikoa aztertu eta baloratzeko
G8	Besteak beste, hizkuntza, diziplina eta tresna artistikoak, teknologikoak, eszenikoak, musikalak, bisualak ezagutzea eta trebeki bateratzea, gaitasunak eta trebetasunak garatzeko
G10	Gai izatea dantzari buruzko diskurtso propioa, ahozkoa, idatzizkoa edo bisuala landu, justifikatu eta azaltzeko, eta hainbat eremutan jakinaraztea: profesionalak, artistikoak, amateurak, horiek gai artistikoetan edo dantza-gaietan espezializatuak izan zein ez
G11	Oinarrizko teknikak eta metodologiak ezagutzea, lehenengo ikerketa-jarduerak garatzeko
G13	Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak ezagutzea eta dantzan aplikatzea, hainbat erataraz erabiltzeko
G14	Sorkuntza artistikoaren eta eszenikoaren azterketa kritikoa eta metodologikoa eta judizio estetikoaren ahalbidetzen duten ezagutza teorikoak izatea eta bateratzea
Especialitateko Berriazko Konpetentziak	
ECI7	Sorkuntza-prozesuak ezagutzea, diskurtso formalean dantzak, gorputzak edo mugimenduak erabiltzen dituzten diziplina artistikoen topaketaren bidez sorkuntzamolde berriak aurkitzeko diziplinartekotasunetik abiatuz
ECI8	Hizkuntza eta diziplina eszenikoei, artistikoei, musikalei eta bisualei buruzko ezagutzak izatea, eta horiek elkarren artean erlazionatzeko gaitasuna garatzea

ECI9	Dantzako lanak, izan erreperatoriokoak nahiz berriak, aztertu eta baloratzeko gogoeta- eta kritika-gaitasuna garatzea, aldi ezberdinak aintzat hartuz, eta, besteak beste, alderdi historikoak, artistikoak eta sozialak barne hartzen dituen ikuspegi batetik
ECI13	Heldutasunez eta zorrotasunez ulertu, ikasi eta interpretatzea lan koreografiko bat edo erreperatorioko bat, maila tekniko, estilistiko, interpretaziozko eta artistiko handia erakutsiz
ECI14	Sortzaile nagusien joerak eta proposamenak ezagutzea, eta gai izatea hainbat estilo interpretatu eta menderatzeko
ECI16	Sorkuntza koreografikoaren eremuetako joera eta proposamen berrienak ezagutzea, zuzeneko ikuskizunekoak nahiz ikus-entzunekoak

Zeharkako Konpetentziak	
T1	Lana era eraginkorrean eta motibatzailean antolatu eta planifikatzea
T2	Informazio esanguratsua behar bezala bildu, aztertu, laburbildu eta kudeatzea
T4	Informazioaren eta komunikazioaren teknologiak eraginkortasunez erabiltzea
T5	Gutxienez atzerriko hizkuntza bat ulertu eta erabiltzea bere lan-jardunean
T8	Ideiak eta argudioak era arrazoituan eta kritikoan garatzea
T12	Lehia-baldintzetan, aldaketa kulturei, sozialei eta artistikoei eta lan-eremuan gertatzen diren aurrerapenei moldatzea, eta etengabeko prestakuntzaren bide egokiak hautatzea
T13	Bikaintasuna eta kalitatea bilatzea jardun profesionalean
T14	Ikerketako metodologia menderatzea proiektu, ideia eta soluzio bideragarriak sortzean

T15	Era autonomoan lan egitea, eta ekimenaren garrantzia eta espiritu ekintzailea baloratzea jardun profesionalean
T16	Kultura- eta ingurumen-ondasunarekiko erantzukizunez erabiltzea eskura dituen bitartekoak eta baliabideak
Irakasgaiaren Berariazko Konpetentziak	
EA1	Dantzaren irakaskuntzako mugimenduak, joerak eta eskolak ezagutzea, baita dantza-estiloen garapen historikoa eta gaur egunera arte izan duen eboluzioa ere
EA2	Gertaera eszenikoarekin loturiko egungo korranteak ezagutzea
EA3	Gai izatea dantzak testuinguru kultural ezberdinetan izan duen garapen eta eboluzio historikoa, soziala eta artistikoa aztertu eta baloratzeko
EA4	Sorkuntza artistikoaren eta eszenikoaren azterketa kritikoa eta metodologikoa eta judizio estetiko ahalbidetzen duten ezagutza teorikoak izatea eta bateratzea
EA5	Gai izatea dantzari buruzko diskurtso propioa, ahozkoa, idatzizkoa edo bisuala landu, justifikatu eta azaltzeko, eta hainbat eremutan jakinaraztea: profesionalak, artistikoak, amateurrak, izan espezializatuak nahiz ez gai artistikoetan edo dantza-gaietan
EA6	Gogoeta- eta kritika-gaitasuna garatzea dantzako lanak, izan errepertoriokoak nahiz berriak, aztertu eta baloratzeko, aldi ezberdinak aintzat hartuz eta, besteak beste, alderdi historikoak, artistikoak eta sozialak barne hartzen dituen ikuspegi batetik

5. Edukiak

I. Blokea. Dantza Erromantizismoan

II. Blokea. Klasizismoa dantzan. Marius Petipa

III. Blokea. Modernitatearen sustraiak

1. Gaia. Diaghileven ballet errusiarrak

2. Gaia. Émile Jaques-Dalcroze

3. Gaia: La Bauhaus

4. Gaia: Alemaniako Espresionismoaren hastapenak

5. Gaia. Dantza librea AEBn. Modern Dance-ren aitzindariak

IV. Blokea. Modernismoa

1. Gaia. Modern dance AEBetan

2. Gaia. Dantza Modernoa Europan

V. Blokea. Dantza Klasikoaren eta Neoklasikoaren bilakaera

VI. Blokea. Postmodernismoa

VII. Blokea. Gaur egungo kontzeptu batzuei buruzko teorizazioa

1. Gaia. Dantza garaikidea

2. Gaia. Dantza tradizionala edo folklorikoa

3. Gaia. Teknologia berriak, diziplinartekotasuna eta performatibitatea

4. Gaia. Teknika eta estilo ugari

6. Metodologia eta lanerako plana

Ikasgaia aurrez aurreko eskola teorikoetatik abiatuta emango da, eta horiek ikus-entzunezko materialez eta irakurketa osagarriez lagunduta egongo dira.

Aste Santua baino lehen, iturri baliagarrietako artikulua akademikoen bilaketan eta aipamen eta erreferentzia bibliografikoen idazketan sakontzeko praktika bat egingo da. Lauhileko bakoitzaren amaieran azterketa bat egingo da ikasgelan.

Ikasleek, beren borondatez, idatzizko lan indibidualak edo taldekoak egin ahal izango dituzte (irakasleak adostutakoak eta tutoretzapekoak), irakasgaiarekin lotutako ezagutza interesgarrietan sakontzen laguntzeko, ikasle bakoitzaren aniztasuna eta espezializazioa bultzatuz.

Irakasleak ikasgelan irekiko du gai-multzo bakoitza, eta, hortik abiatuta, ikasleak erlasionatutako edukietan modu autonomoan sakontzeko aukera izango du, ikasgaia erabiltzeko ekimen-, inplikazio- eta interes-maila erakutsiz.

Ikaslearen lanaren denbora planifikazioa

Eskola presentzialak	48 ordu
Banakako tutoretzak	2 ordu

Azterketak	4 ordu
Lan teorikoak	12 ordu
Hausnarketarako ahozko probak	4 ordu
Nahitaezko irakurketak	10 ordu
Ikasketetan emandako denbora	10 ordu
Guztira	90 ordu

7. Ebaluazioa

Ebaluazio irizpideak eta adierazleak		
Kpt.	Irizpidea	Adierazleak
EA 1 T2 T4 T8	1. Dantzaren irakaskuntzako mugimenduak, joerak eta eskolak ezagutzea, baita dantza-estiloen garapen historikoa eta gaur egunera arte izan duen eboluzioa ere	1.1. Garai bakoitzeko adierazpen dantzatuak ezaugarri nagusiak ezagutzen ditu
		1.2. Aldi historikoak dagozkien dantza-adierazpenekin, dantza-tipologiekin eta elkarren arteko aldiekin erlazionatzen ditu
		1.3. Ikertutako garai bakoitzari dagozkion testuinguru soziokulturalak ezagutzen ditu
EA 2 T2 T8	1. Gertaera eszenikoarekin loturiko egungo korranteak ezagutzea	1.1. Hainbat kultura-testuingurutan dantzaren garapena eta bilakaera historiko, soziala eta artistikoa aztertzen eta baloratzen ditu, egungo dantza-ekoizpenak erlazionatu eta ulertu ahal izateko
EA 3 T1 T14	1. Gai izatea dantzak testuinguru kultural ezberdinetan izan duen garapen eta eboluzio historikoa, soziala eta artistikoa aztertu eta baloratzeko	1.1. Aztertutako garaietako dantzaren historiako obra, egile eta interpreterik adierazgarrienak ezagutzen ditu, eta dagozkien aldi historikoekin modu zehatzean erlazionatzen ditu

		1.2. Obra, koreografo, teoriko eta/edo interprete horiek dantzaren bilakaera globalean duten garrantzia eta berrikuntzak azaltzen daki
		1.3. Garai eta aldi desberdinetan koreografoak, dantza-maisuak eta dantzariak argi kokatzen ditu
EA 4 T1 T2 T8 T14	1. Sorkuntza artistikoaren eta eszenikoaren azterketa kritikoa eta metodologikoa eta judizio estetikoa ahalbidetzen duten ezagutza teorikoak izatea eta bateratzea	1.1. Dantzaren historiako hainbat testu irakurri eta aztertzen ditu
		1.2. Egilearen testuingurua aplikatzen du landutako testuaren interpretazioan
		1.3. Kritika arrazoitua aplikatzen du dantzaren historiarekin lotutako artikuluen interpretazioan
EA 5 T2 T8	1. Gai izatea dantzari buruzko diskurtso propioa, ahozkoa, idatzizkoa edo bisuala landu, justifikatu eta azaltzeko, eta hainbat eremutan jakinaraztea: profesionalak, artistikoak, amateurak, izan espezializatuak nahiz ez gai artistikoetan edo dantza-gaietan	1.1. Dantzaren gaineko diskurtso propioa, ahozkoa, idatzizkoa edo bisuala eraikitzen du, eta ezaugarri desberdinetako esparruetan komunikatzen du
EA 6 T2 T8	1. Gogoeta- eta kritika-gaitasuna garatzea dantzako lanak, izan errepertoriokoak nahiz berriak, aztertu eta baloratzeko, aldi ezberdinak aintzat hartuz eta, besteak beste, alderdi historikoak, artistikoak eta sozialak barne hartzen dituen ikuspegi batetik	1.1. Era kritikoan hausnartzen du hainbat garaitako dantza-lanei buruz, eta alderdi historikoak, artistikoak eta sozialak integratzen ditu

8. Ikaskuntzaren planifikazioa

Prozedura: ebaluazioa jarraitua eta bereizia izango da, ikasgairako ezarritako konpetentziak barneratzea kontuan hartuz. Graduak zenbait konpetentzia orokor eta zeharkako ere kontuan hartuko dira, eta beraz, izaera barneratzailea izango du. Ebaluazio jarraitua klasera joatearen menpe egongo da, eta, gutxienez, irakasgaia emateko aldirako adierazitako klase presentzialen %80ko asistentzia izan beharko du ikasleak.

Ikasgaiaren helburuen gauzatzea, dagozkien konpetentziekin lotuta, gorago aipatutako indikatzaileen arabera eta beherago zerrendatutako tresnen bidez puntuatuko da.

Ebaluazio-tresnak
Ikaslearen fitxa , haren autonomia, helburuak pixkanaka lortzea eta lanaren aurrean duen jarrera eta jarrera ebaluatzeak.
Idatzizko diskurtso teorikoa, hausnarketarako gaitasuna eta ikerketa-jardueraren hasiera ebaluatzeak nahitaezko lan teoriko laburrak .
Norberaren intereseko gaietan sakontzeko lan teoriko osagarriak .
Ahozko edo idatzizko iruzkinak .
Gai bakoitzaren kontzeptu-mapak , laburtzeko eta kontzeptuak erlazionatzeko gaitasuna ebaluatzeak.
Irakasgaiaren gaitasun espezifikoaren asimilazioa ebaluatzeak azterketa teorikoak .

Ohiko ebaluazioaren tresnen haztatzea eta denboralizazioa			
Tresna	Blokeak	Haztapena	Burutzeko aldia
Hausnarketarako ahozko probak	Denak	%20	Ikasturtean zehar
Mapa kontzeptualak	Denak	%10	Gai bakoitzaren amaiera
Irakurketen iruzkinak eta ikasgelan parte hartzea	Denak	%10	Ikasturtean zehar

Azterketa partziala	Lehenengo erdia	%25	Urtarrilaren amaiera
Azken azterketa	Denak	%35	Ekainean
Guztira		%100	

Ezinbestekoa da atal guztiak gaindituta egotea ikasgaia gaindituta ahal izateko.

Ezohiko ebaluazioaren tresnen haztatzea		
Tresna	Blokea	Haztapena
Hausnarketarako ahozko proba	Denak	%20
Mapa kontzeptualak	Denak	%20
Azterketa	Denak	%60
Guztira		%100

Ezinbestekoa da atal guztiak gaindituta egotea ikasgaia gaindituta ahal izateko.

9. Ebaluazioaren ondorioak

Ebaluazio jarraituaren galera gertatuko da ikaslearen faltak presentziako ordu kopuruaren %30 denean, baldin eta falta ez justifikatuen kopurua %20 baino gehiago ez bada. Galera horrek, ikasgaiaren irakaskuntza unea gora-behera, aurreikusitako ondorengo lanak/probak ez onartzea, ez zuzentzea, eta ez ebaluatzea ekarriko du. Ikaslea tutoretzapean izateko eskubidea berreskuratzeko aukera aintzat hartuko da.

Ebaluazio jarrai galtzen duen ikasleak ohiko deialdian azterketa egiteko eskubidea du.

- Ohiko deialdia:

Ikasgaiaren konpetentzien %100 ebaluatuko dira.

- Ez ohiko deialdia:

Ikasgaiaren konpetentzien %100 ebaluatuko dira. Ohiko deialdian gutxiegi duen ikasleak, ez aurkeztuak, edo deialdiari uko egin duenak, ezohiko deialdian ebaluatzeko aukerarik izango du. Ezohiko deialdia —urtarrilean zein maiatzetan amaitzen diren ikasgaiak— ekainean izango da, eskola egutegian berariaz gordetako egunetan.

10. Bibliografia

Abad, A. (2004). *Historia del ballet y de la danza moderna*. Editorial alianza.

Abad, A. (2013). *Coreógrafas, directoras y pedagogas: la contribución de la mujer al desarrollo del ballet y los cambios de paradigmas en la transición al s. XXI* [Tesis doctoral, Universidad politécnica de Valencia]

Alemaný, M., Carrasco, V., Cayuela, G., Elvira, A., Giménez, C. y Ruiz, M. (2015). *Historia de la danza. Volumen I. De la prehistoria al siglo XIX*. Ediciones Mahali.

Alemaný, M. (2009). *Historia de la danza I: recorrido por la evolución de la danza desde los orígenes hasta el siglo XIX*. Piles editorial de música.

Alemaný, M. (2009). *Historia de la danza II: la danza moderna hasta la segunda guerra mundial*. Piles editorial de música.

Anderson, Z. (2006). *The Royal Ballet*. Editorial Faber and Faber.

Ballarín, M., Astasio, I., Manzano, R., Silvi, M., Fernández, N., Salas, J., Nesto, C., Ventosa, D., Fernández, A. y Aznar, I. (2019). *Historia de la danza. Volumen III. Danzas Urbanas*. Ediciones Mahali.

Baril, J. (1987). *La danza moderna*. Editorial Paidós.

Bourcier, P. (1981). *Historia de la danza en occidente*. Editorial Blume.

Buckle, R. (1991). *Diaghilev*. Editorial Siruela.

Burt, R. (1995). *The male dancer. Bodies, spectacle, sexualities*. Editorial Routledge.

Campbell, J. (2022). *El éxtasis del ser. Mitología y danza*. Ediciones Atalanta.

Colomé, D. (2007). *Pensar la danza*. Editorial Turner.

Cunningham, M. (1980). *El bailarín y la danza*. Edition Belfond.

De Mille, A. (1963). *To a young dancer*. Putman.

Duncan, I. (2016). *Mi vida*. Editorial Losada.

Eger, E. (2018). *La bailarina de Auschwitz*. Editorial Planeta.

Eliade, M. (2003). *El mito del eterno retorno*. Alianza editorial.

Foulkes, J. (2002). *Modern Bodies. Dance and American modernism from Martha Graham to Alvin Ailey*. Editorial Advisory Board.

Franko, M. (1995). *Danzar el Modernismo. Actuar la política*. Editorial Miño y Dávila.

Franko, M. (2012). *Martha Graham in Love and War: The Life in the Work*. Oxford University Press.

- Franco, M. (2002). *The Work of Dance: Labor, Movement and Identity in the 1930s*. Wesleyan University Press.
- Garafola, L. (1989). *Diaghilev's Ballets Russes*. Oxford University Press.
- García, M. (2014). *Danzar mi vida*. Ediciones cumbres.
- Graham, M. (1995). *Martha Graham*. Circe ediciones.
- Guignard, P. (2017). *El origen de la danza*. Interzona editora.
- Homans, J. (2010). *Apollo's Angels. A History of Ballet*. Random House Trade Paperbacks.
- Hormigón, L. (2010). *Marius Petipa en España (1844-1847. Memorias y otros materiales)*. Danzarte ballet.
- Humphrey, D. (1965). *El arte de crear danzas*. Editorial Eudeba.
- Laban, R. *Danza educativa moderna*. Paidós Ibérica.
- Markessinis, A. (1995). *Historia de la danza desde sus orígenes*. Editorial librerías deportivas.
- Matamoro, B. (1998). *El ballet*. Acento editorial.
- Naverán, I. (2010). *Hacer historia. Reflexiones desde la práctica de la danza*. Colección cdl#3.
- Polo, M., Fratini, R. y Raubert, B. (2015). *Filosofía de la danza*. Universitat de Barcelona.
- Redondo, E. et al. (2001). *Introducción a la historia de la educación*. Ariel educación.
- Robinson, J. (1999). *El niño y la danza*. Ediciones octaedro.
- Salazar, A. (1995). *La danza y el ballet*. Fondo de cultura económica de España.
- Sommer, S., Olabarria, B., Muñoz, M., Monés, N., Abad, A., Cayuela, G., Elvira, A., Vendrell, E., Giménez, C., Fuente, S., Carrasco, M. y García, A. (2016). *Historia de la danza. Volumen II. El siglo XX*. Ediciones Mahali.
- Wigman, M. (2002). *El lenguaje de la danza*. Ediciones del aguazul.

Web orri interesgarriak	
Danza.es	http://www.danza.es/
Biblioteca de la Universidad de	http://www.biblioteca.deusto.es/cs/Satellite/biblioteca/es/biblioteca-crai

Deusto	
Biblioteca de la UPV/EHU	http://www.ehu.eus/es/web/biblioteka
Archivo Virtual de las Artes Escénicas	http://artescenicass.uclm.es/index.php